

17–22 februari

Debatter m. m.

Tisdagen den 21 februari

Sid.

Interpellationer:

- av herr Johansson, Theodor, ang. ansvarighetsfördelningen enligt
bilansvarighetslagen 5
- av herr Hagberg om fördjupning av Flintrännen i Öresund m. m. 6

Samtliga avgjorda ärenden

Onsdagen den 22 februari

- Val av ombud jämte suppleanter i Europarådets rådgivande försam-
ling 8
- Statsutskottets utlåtande nr 12, ang. utgifterna under tolfte huvudti-
teln (civildepartementet) 8
- nr 26, ang. ersättning till Margareta Berglöw m. fl. 8
- nr 27, ang. frågor om befrielse från ersättningsskyldighet till
kronan m. m. 8
- nr 28, ang. täckande av vissa medelsbrister, redovisade såsom
propriebalanser i försvarets civilförvaltnings räkenskaper 8
- nr 29, ang. bestridande av vissa haverikostnader 8
- nr 30, ang. fortsatt disposition av visst äldre reservationsanslag 8
- memorial nr 31, i anledning av kamrarnas remiss av motioner-
na I: 228 och II: 500 8
- Första lagutskottets utlåtande nr 7, ang. ändring i lagen om införsel
i avlöning, pension eller livränta, m. m. 9
- Andra lagutskottets utlåtande nr 4, ang. fortsatt giltighet av hembil-
trädeslagen 9
- nr 5, ang. vissa av Internationella arbetsorganisationen fattade
beslut 9

	Sid.
Statsutskottets utlåtande nr 18, ang. utgifter å tilläggsstat II: finansdepartementet	9
— nr 32, ang. fortsatt disposition av vissa äldre reservationsanslag, avseende inrikesdepartementets verksamhetsområde	9
Bevillningsutskottets betänkande nr 8, ang. godkännande av avtal med Belgien för undvikande av dubbelbeskattning m. m.	9
Jordbruksutskottets utlåtande nr 4, ang. anslag till stödlån till jordbrukare	9
— nr 5, ang. försäljning av vissa kronoegendomar	9
Allmänna beredningsutskottets utlåtande nr 1, ang. rätt för värnpliktiga m. fl. att färdas på SJ:s och postverkets busslinjer med utnyttjande av veckoslutsbiljetter	9

Fredagen den 17 februari

Kammaren sammanträdde kl. 14.00.

Justerades protokollet för den 10 innevarande månad.

Anmälades och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag för budgetåret 1956/57 till oförutsedda utgifter;

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar under Utgifter å driftbudgeten, För flera huvudtitlar gemensamma frågor;

nr 66, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1955/56, i vad propositionen avser försvarsdepartementets verksamhetsområde;

nr 67, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1955/56, i vad propositionen avser ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde;

nr 68, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1955/56, i vad propositionen avser handelsdepartementets verksamhetsområde;

nr 69, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1955/56, i vad propositionen avser vissa anslag till statens skol- och yrkeshem på Salbohed m. m.;

nr 70, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1955/56, i vad propositionen avser vissa anslag till alkoholistvård m. m.;

nr 71, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående stat för statens allmän-

na fastighetsfond för budgetåret 1956/57;

nr 72, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt disposition av vissa äldre anslag; och

nr 73, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående frågor om befrielse från ersättningsskyldighet till kronan.

Anmälades och godkändes jordbruksutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 74, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1955/56, såvitt propositionen avser jordbruksärenden.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 63, angående den tekniska skolutbildningen; och

nr 64, angående fortsatt disposition av vissa äldre anslag, avseende ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde, m. m.

Föredrogos och bordlades ånyo statsutskottets utlåtanden nr 12 och 26—30 samt memorial nr 31, första lagutskottets utlåtande nr 7 ävensom andra lagutskottets utlåtanden nr 4 och 5.

Anmälades och bordlades följande till kammaren överlämnade kungl. propositioner:

nr 59, med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 septem-ber 1928 (nr 370);

nr 65, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 56 § 3 mom. och 58 § 1 mom. uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272);

nr 66, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 2 och 5 §§ förord-

ningen den 27 mars 1953 (nr 95) om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och om stadshypoteksföreningar, m. m.;

nr 67, angående bemyndigande att försälja viss kronan tillhörig fast egendom, m. m.; och

nr 68, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. förordningen den 21 juni 1922 (nr 277) angående postsparbanken.

Anmäldes och bordlades

statsutskottets utlåtanden:

nr 18, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1955/56, i vad propositionen avser finansdepartementets verksamhetsområde; och

nr 32, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt disposition av vissa äldre reservationsanslag, avseende inrikesdepartementets verksamhetsområde;

bevillningsutskottets betänkande nr 8, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av avtal mellan Sverige och Belgien för undvikande av dubbelbeskattning och för reglering av vissa andra frågor beträffande skatter å kvarlåtenskap;

jordbruksutskottets utlåtanden:

nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till stödlån till jordbrukare; och

nr 5, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa kronoegendomar; samt

allmänna beredningsutskottets utlåtande nr 1, över motioner om rätt för värnpliktiga och vissa studerande att färdas på SJ:s och postverkets busslinjer med utnyttjande av veckoslutsbiljetter.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 16.04.

In fidem

G. H. Berggren

Tisdagen den 21 februari

Kammaren sammanträdde kl. 16.00.

Justerades protokollen för den 14 och den 15 innevarande månad.

Upplästes en till kammaren inkommen ansökning, som jämte därvid fogat läkarintyg var så lydande:

Till riksdagens första kammare

Under åberopande av de skäl, som finnas angivna i bifogade den 20 dennes utfärdade intyg av överläkaren Axel Odelberg i Östersund, får undertecknad anhålla om ledighet från riksdagsarbetet tills vidare och under högst 14 dagar.

Söre, Lit den 20 februari 1956

Olof Pålsson

Att sonen till riksdagsman *O. Pålsson*, Lit, sedan lördagen den 18/2 vårdas å Centrallasarettet i Östersund för livshotande skador, varför faderns närvaro i lasarettets närhet är synnerligen önskvärd och behövlig, intygas härmed.

Östersund den 20/2 1956

Axel Odelberg

Lasarettsläkare

Den begärda ledigheten beviljades.

Vidare upplästes följande inkomna läkarintyg:

Riksdagens första kammare, Stockholm

Riksdagsman *Lars Erik Andersson*, Hedensbyn, sjukskriven 21 februari till 26 februari intygas.

Pihlblad

Provinsialläkare

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 59, med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370); samt

nr 65, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 56 § 3 mom. och 58 § 1 mom. uppbördsförordningen den 5 juni 1953 (nr 272).

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 66, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 2 och 5 §§ förordningen den 27 mars 1953 (nr 95) om Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och om stadshypoteksföreningar, m. m.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 67, angående bemyndigande att försälja viss kronan tillhörig fast egendom, m. m.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 68, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. förordningen den 21 juni 1922 (nr 277) angående postsparbanken.

Föredrogs och bordlades ånyo statsutskottets utlåtanden nr 18 och 32, bevillningsutskottets betänkande nr 8, jordbruksutskottets utlåtanden nr 4 och 5 samt allmänna beredningsutskottets utlåtande nr 1.

Interpellation ang. ansvarighetsfördelningen enligt bilansvarighetslagen

Herr **JOHANSSON, THEODOR**, (bf) erhöll på begäran ordet och anförde: Herr talman! I lagen den 30 juni 1916 om ansvarighet för skada i följd av automobiltrafik stadgas följande:

Interpellation om fördjupning av Flintrännen i Öresund m. m.

»För skada, som i följd av trafik med automobil tillfogas annan person än föraren eller sådan egendom, som icke med automobilen befordras, vare automobilens ägare ansvarig, ändå att han ej är till skadan vållande; dock vare ägaren från ansvarighet fri, där av omständigheterna framgår, att skadan varken försakats av bristfällighet å automobilen eller vållats av föraren.» (2 § 1 st.)

»Föraren vare lika med ägaren pliktig ersätta sådan skada, som ovan sägs, där ej av omständigheterna framgår, att föraren icke varit vållande till skadan.» (2 § 3 st.)

Dessa bestämmelser synes innebära att bilägaren är ensam ansvarig, ifall föraren vållat skadan och omkommit. Ett dylikt fall har nyligen relaterats i pressen. Det gäller en lantbrukare i Östergötland, som i september 1953 lånade ut sin bil till fem anställda. De skulle som belöning för gott arbete få resa till Stockholm och besöka S:t Eriksmässan. Vid en järnvägs korsning intill S:t Johannes kyrka i Norrköping krossades bilen av en rälsbuss. Alla fem dödades. Bilägaren har sedan av statens järnvägar krävts på närmare 20 000 kronor för skador på rälsbussen. — Så långt referatet.

Den ansvarighetsfördelning som kommit till uttryck i bilansvarighetslagen synes i ett fall som detta kunna medföra konsekvenser som ter sig mindre tilltalande för rättsmedvetandet. Därtill kommer att utlåning av bil uppenbarligen kan medföra oproportionerligt svåra följder för ägaren. Tydligen löper han risker som saknar motsvarighet vid utlåning av andra »farliga» maskiner eller redskap, såsom skjutvapen, huggverktyg m. m. Det torde kunna ifrågasättas, om inte bilägare i princip borde vara fri från ansvarighet vid utlåning av bil till myndig person som innehar körkort.

Med stöd av det anförda hemställer jag om kammarens tillstånd att fråga statsrådet och chefen för justitiedepartementet:

Anser herr statsrådet att bilansvarighetslagens bestämmelser om fördelningen av ansvarigheten är till alla delar tillfredsställande?

Ämnar herr statsrådet vidta åtgärder för att få till stånd en omarbetning av dessa bestämmelser?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågavarande spörsmål finge framställas.

Interpellation om fördjupning av Flintrännen i Öresund m. m.

Ordet lämnades härefter på begäran till herr HAGBERG (h), som yttrade:

Herr talman! Flintrännen i Öresund utgör den svenska huvudfarleden mellan Östersjön och Nordsjön. Under de två senaste decennierna har kravet på en fördjupning av Flintrännen samt dess förseende med fasta fyrar rests med allt större skärpa. I skrivelse till Kungl. Maj:t av den 25 maj 1938 hemställde sålunda Sveriges redareförening tillsammans med Sveriges allmänna sjöfartsförening och Svenska hamnförbundet att förslag i ämnet måtte framläggas för 1939 års riksdag. Framställningen lämnades emellertid utan avseende, vilket meddelades i maj 1943.

Nu har Svenska hamnförbundet i skrivelse av den 21 oktober 1955 ånyo framhållit nödvändigheten av Flintrännans fördjupning. Sveriges redareförening instämmer i detta krav. Orsaken till dessa förnyade framställningar är att finna däri, att utvecklingen inom sjöfartsområdet tenderar mot en allt starkare ökning av fartygens medelstorlek. Fartygens därmed ökade djupgående har medfört att Flintrännans vattendjup framstår som alltmer otillräckligt. Dess djup uppgår vid medelvatten till 7,3 meter, något som utgör ett absolut hinder för ett starkt växande antal större fartyg att passera leden. De stora differenserna i vattenståndet medför att leden i regel kan passeras endast av fartyg med mindre än 6,5 meters djupgående vid full last. De nödgas i stället gå genom den 8 meter djupa danska farleden, Drogden, eller passera den relativt svårnavigabla farleden genom Stora Bält, som har ett minimidjup av 11 meter, eller genom Kielkanalen med 11,3 meters djup.

En rationell sjöfart kräver större ton-

Interpellation om fördjupning av Flintrännen i Öresund m. m.

nage, då kostnaderna per fraktat ton i regel sjunker med stigande storlek hos fartyget. En ökning av fartygens medelstorlek har för den svenska sjöfartens del varit nödvändig för att kunna hålla konkurrenskraftiga priser. Sålunda ägde den svenska handelsflottan vid årsskiftet 1954/1955 inalles 296 fartyg med 6,5 meters och större djupgående. Antalet torde i dagens läge vara icke obetydligt större. Om man frånräknar de fartyg, som under år 1954 icke lastat eller lossat i svenska hamnar, utan gått i trafik utslutande mellan utländska hamnar, finner man att 203 större svenska fartyg med ovannämnda djup går i sådan trafik, att de nödgas passera de icke svenska farlederna mellan Nordsjön och Östersjön.

De ovan anförda synpunkterna ger vid handen, att djupet i Flintrännen icke motsvarar utvecklingens krav. Det framgår ävenledes att detta förhållande kan medföra att sjöfarten i betydande utsträckning måste söka sig fram över utländska förbindelseleder, t. ex. Kielkanalen. Denna omständighet medför stegrade omkostnader bl. a. i form av avgifter som skall erläggas vid passage genom kanalen.

Med hänsyn till den svenska sjöfartens betydelse för Sveriges handelsbalans — sjöfarten bidrager för närvarande med över en miljard kronor i utländska valutor per år — synes det vara ett riksintresse, att en fördjupning av Flintrännen äger rum och icke längre skjutes åt sidan. I samma riktning pekar den omständigheten, att statsisbrytaren Atle och Ymer med sitt djupgående, ca 6,80

meter, och den nya isbrytaren Oden med ett djupgående av 7 meter icke kan passera Flintrännen. Även ur försvarssynpunkt är en fördjupning av farleden av betydelse. Slutligen torde de synpunkter på ämnet, som i tidigare avgivna yttranden framförts av kommerskollegium, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt 1944 års hamnutredning, förtjäna beaktande.

Med stöd av det ovan anförda hemställer jag om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för handelsdepartementet få ställa följande frågor:

1. Anser herr statsrådet, att Flintrännen, den svenska huvudfarleden mellan Östersjön och Nordsjön, beträffande djup och fyrbelysning svarar mot den svenska sjöfartens krav på nöjaktiga navigeringsmöjligheter?

2. Om icke, är herr statsrådet beredd att föreslå riksdagen åtgärder till farledens fördjupning och förseende med fasta fyrar i anslutning till de framställningar i ämnet, som vid skilda tillfällen ingivits till Kungl. Maj:t av Svenska hamnförbundet, Sveriges allmänna sjöfartsförening och Sveriges redareförening?

Det sålunda begärda tillståndet lämnades av kammaren.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 16.10.

In fidem

G. H. Berggren

Onsdagen den 22 februari

Kammaren sammanträdde kl. 10.00.

Företogs val av tre ombud i Europarådets rådgivande församling jämte tre suppleanter för dessa ombud.

Herr **FÖRSTE VICE TALMANNEN** erhöll på begäran ordet och anförde:

Elmgren, B. F., ledamot av första kammaren	Fahlander, G. R., ledamot av första kammaren
Sundström, W., ledamot av andra kammaren	Olsson, Gunnel, ledamot av andra kammaren
Wistrand, K. K:son, f. d. direktör	Dickson, J. I. A., ledamot av andra kammaren

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev densamma på gjord proposition av kammaren godkänd; och förklarades hava blivit utsedda till ombud i Europarådets rådgivande församling herrar Elmgren, Sundström och Wistrand samt till suppleanter för dem respektive herr Fahlander, fröken Olsson och herr Dickson.

På framställning av herr talmannen beslöts att riksdagens kanslideputerade skulle genom utdrag av protokollet underrättas om detta val samt anmodas låta uppsätta och till kamrarna ingiva förslag dels till förordnanden för de valda, dels ock till skrivelse till Konungen med anmälan om det förrättade valet.

Herr talmannen yttrade, att han efter samråd med andra kammarens talman finge föreslå, att första kammaren ville besluta att vid sammanträde onsdagen den 7 instundande mars företaga val av valmän jämte suppleanter för utseende av riksdagens justitieombudsman och riksdagens militieombudsman samt deras ställföreträdare.

Detta förslag antogs.

Herr talman! För detta val ber jag att få avlämna en gemensam lista, som godkänts av de av kammaren valda ledamöterna i talmanskonferensen.

Herr förste vice talmannen avlämnade därefter en lista av följande utseende och med rubriken »Den gemensamma listan»:

Föredrogos ånyo statsutskottets utlåtanden och memorial:

nr 12, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1956/57 under tolfte huvudtiteln, avseende anslagen inom civildepartementets verksamhetsområde;

nr 26, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ersättning till Margareta Berglöw m. fl.;

nr 27, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående frågor om befrielse från ersättningsskyldighet till kronan m. m.;

nr 28, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående täckande av vissa medelsbrister, redovisade såsom propriäbalanser i försvarets civilförvaltnings räkenskaper;

nr 29, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bestridande av vissa haverikostnader;

nr 30, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt disposition av visst äldre reservationsanslag; och

nr 31, i anledning av kamrarnas remiss av två likalydande motioner, avseende bl. a. ändring av förordningen om statsbidrag till erkända arbetslöshetskassor.

Vad utskottet i dessa betänkanden hemställt bifölls.

Vid förnyad föredragning av första lagutskottets utlåtande nr 7, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i lagen den 14 juni 1917 (nr 380) om införsel i avlöning, pension eller livränta, m. m., bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Föredrogos ånyo andra lagutskottets utlåtanden:

nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av hembiträdeslagen den 30 juni 1944 (nr 461); och

nr 5, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med anhållan om riksdagens yttrande angående vissa av Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens år 1955 vid dess trettioåttonde sammanträde fattade beslut.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Föredrogos ånyo och företogos punktvis till avgörande statsutskottets utlåtanden:

nr 18, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1955/56, i vad propositionen avser finansdepartementets verksamhetsområde; och

nr 32, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt disposition av vissa äldre reservationsanslag, avseende inrikesdepartementets verksamhetsområde.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Vid förnyad föredragning av bevillningsutskottets betänkande nr 8, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av avtal mellan Sverige och Belgien för undvikande av dubbelbeskattning och för reglering av vissa andra frågor beträffande skatter å kvarlåtenskap, bifölls vad utskottet i detta betänkande hemställt.

Föredrogos ånyo jordbruksutskottets utlåtanden:

nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till stödlån till jordbrukare; och

nr 5, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa kronoegendomar.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Vid förnyad föredragning av allmänna beredningsutskottets utlåtande nr 1, över motioner om rätt för värnpliktiga och vissa studerande att färdas på SJ:s och postverkets busslinjer med utnyttjande av veckoslutbiljetter, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Anmälades bevillningsutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 82, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av avtal mellan Sverige och Belgien för undvikande av dubbelbeskattning och för reglering av vissa andra frågor beträffande skatter å kvarlåtenskap.

Skrivelseförslaget godkändes under förutsättning att utskottets hemställan i betänkande nr 8 bifölles även av andra kammaren.

Anmälades och bordlades statsutskottets utlåtanden:

nr 33, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1955/56 till vägunderhållet m. m. jämte i ämnet väckta motioner; och

nr 34, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överlåtelse av vissa, kronan tillhöriga fastigheter;

bevillningsutskottets betänkande nr 9, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående prisutjämningsavgift m. m. jämte i ämnet väckta motioner;

bankoutskottets utlåtande nr 3, angående verkställd granskning av riksdagsbibliotekets styrelse och förvaltning; samt

tredje lagutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 9 kap. 24 och 33 §§ vattenlagen;

nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 74 § gruvlagen den 3 juni 1938; och

nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ersättning från kyrkofonden för övertalig personal vid domänverket.

Anmäldes och bordlades följande under sammanträdet till herr talmannen avlämnade motioner:

nr 488, av herr *Eliasson* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående den tekniska skolutbildningen; och

nr 489, av herr *Huss* m. fl., i samma ämne.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 10.25.

In fidem

G. H. Berggren